

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

6 6.14.2

6.14	Աշխատանքներ և աշխատանքային պայմաններ.....	6.14.2
6.14.1	Ուղղակի զբաղվածություն.....	6.14.2
6.14.2	Անուղղակի զբաղվածություն և գնումներ	6.14.12
6.14.3	Աշխատանքային պայմաններ	6.14.18
	Աշխատանքային պայմանների հնարավոր ազդեցությունները	6.14.19
6.14.4	Մոնիտորինգ/ վերահսկում և աուդիտ	6.14.25
6.14.5	Եզրակացություններ	36

ԱՂՅՈՒՄԱԿՆԵՐ

Աղյուսակ 6.14.1. Շահագործման համար անհրաժեշտ անձնակազմի ամփոփ պահանջներ	6.14.2
Աղյուսակ 6.14.2. Ազդեցության գնահատում, ուղղակի զբաղվածություն	6.14.11
Աղյուսակ 6.14.3. Ազդեցության գնահատում, անուղղակի զբաղվածություն և գնումներ	6.14.18
Աղյուսակ 6.14.4. Ազդեցության գնահատում, աշխատանքային պայմաններ.....	6.14.24
Աղյուսակ 6.14.5. Աշխատանքի և աշխատանքային պայմանների վրա ազդեցությունների	6.14.24
Աղյուսակ 6.14.6. Ազդեցության ամփոփում՝ աշխատանք և աշխատանքային պայմաններ	6.14.26

6.14 Աշխատանքներ և աշխատանքային պայմաններ

Այս գլխում դիտարկվելու են հետևյալ թեմաները.

- Ուղղակի զբաղվածություն,
- Անուղղակի զբաղվածություն և գնումներ,
- Աշխատանքային պայմաններ:

6.14.1 Ուղղակի զբաղվածություն

Շինարարության ընթացքում Ծրագրում կաշխատի (ուղղակիորեն կամ կապալառուների միջոցով) առավելագույնը մոտավորապես 1300 աշխատող: Շինարարական աշխատանքները կտևեն 2 տարի: Ծրագրով ստեղծված ուղղակի զբաղվածությունը կնվազի և կկազմի 657 աշխատող հանքի շահագործման ընթացքում, որը կշարունակվի մոտ 10 տարի:

Շինարարության ընթացքում ակնկալվող աշխատուժի ժամանակացույց է մշակվել (տես՝ Նկար 3.25): Աղյուսակ 6.14.1-ում բերված է շահագործող անձնակազմի պահանջների դասակարգումը, որտեղ երևում է հանքարդյունահանմանն առնչվող պաշտոնների գերակշռությունը: Ինչպես նկարագրված է Գլուխ 3-ում, ԿՏՀ-ի և ԴԱՊՀ-ի հետ առնչվող զանգվածային հողային աշխատանքների մեծ մասը կձեռնարկվի անձնակազմի կողմից Ընկերությանը պատկանող սարքավորումների վրա, սակայն, երբ լրացուցիչ կամ մասնագիտացված սարքավորումներ պահանջվեն Ընկերության սարքավորումները լրացնելու համար, ապա կօգտագործվեն տեղի հայկական կապալառուները:

Աղյուսակ 6.14.1. Շահագործման համար անհրաժեշտ անձնակազմի ամփոփ պահանջներ	
Բաժին	Աշխատողների թիվը
Հանքագործություն	315
Վերամշակում	199
Ընդհանուր և վարչական	133
Լաբորատորիա	10
Ընդամենը	657

Ուղղակի զբաղվածության հնարավոր ազդեցություններ

Ֆիքսված աշխատավարձով զբաղվածության հնարավորությունները հյուրընկալող համայնքներում ներկայումս սահմանափակ են ընթացիկ տնտեսական վիճակով պայմանավորված, ինչն էլ ավելի է կարևորում տվյալ տարածաշրջանում ֆիքսված աշխատավարձով նոր աշխատատեղեր ստեղծելու հնարավորությունը: Գյուղական համայնքները հայտնել են, որ 2010թ. տվյալներով իրենց եկամտի մոտավորապես 35% ապահովվել է ֆիքսված աշխատավարձով աշխատատեղերի /զբաղվածության շնորհիվ (այստեղ ընդգրկվել են մոտ 50 մարդ, որոնք ներգրավված էին երկրաբանահետախուզական աշխատանքներում Ծրագրի շրջանակներում իրականացվող ուսումնասիրությունների փուլում¹):

Շինարարական աշխատանքների փուլ

Շինարարական աշխատանքները տևելու են երկու տարի, որի ընթացքում առավելագույնը 1300 աշխատող կպահանջվի (տես՝ նկար 3.25): Շինարարական աշխատանքների բնույթից ելնելով, պահանջվելու է բարձր և միջին որակավորում ունեցող աշխատուժ: Հաշվի առնելով հյուրընկալող համայնքների բնակչության սահմանափակ փորձը հանքարդյունաբերական ծրագրերի շինարարական աշխատանքների բնագավառում, այս ընթացքում նախատեսվում է 30% տեղական զբաղվածություն: Լիդիանի կողմից կազմակերպվող վերապատրաստման ծրագիրը ուղղված է լինելու շահագործման փուլի համար անհրաժեշտ հմտությունների ստեղծմանը, որոնք, կարճաժամկետ շինարարության հնարավորությունների համեմատ, կընձեռնեն ավելի երկարաժամկետ հնարավորություններ: Նախատեսվում է, որ Շինարարության ընթացքում ցուցաբերվելու է խառը կապալառուների մոտեցում, որտեղ Ծրագրերի շինարարությունը կառավարող (ՕՇԿ) կապալառու ընկերությունը վերահսկելու է մի շարք տեղական կապալառուների: Հավանաբար, ՕՇԿ-ն կլինի օտարերկրյա ընկերություն:

¹ Այս ցուցանիշը ուսումնասիրությունից հետո ավելացել է և այժմ կազմում է 94 պայմանագրային աշխատողներ, որոնք աշխատանքի են հավաքագրվել տեղական տարածքներից, բացի Գեոթիմում աշխատող 31 աշխատողից 2014թ. հուլիսի 31-ի տվյալներով:

Շահագործման փուլ

Նախատեսվում է, որ առաջարկվող 657 շահագործման փուլի աշխատատեղերից 30% (200 աշխատատեղից մի փոքր քիչ) կարող են լրացնել տեղական և հարակից տարածքների բնակիչները, ինչպես գյուղական, այնպես էլ քաղաքային համայնքներից: Այս հնարավորություններից օգտվելու պայմանները կբարելավվեն Լիդիանի վերապատրաստման ծրագրի իրագործման միջոցով: Ինչը զգալիորեն կբարձրացնի ֆիքսված աշխատավարձով հիմնական աշխատանքից ստացված եկամտի մասնաբաժինը նշված համայնքներում:

Փակման փուլ

Հանքի փակումը կհանգեցնի աշխատողների ճնշող մեծամասնության կրճատմանը: Աշխատողների կրճատումները լինելու են աստիճանաբար՝ փակման փուլի աշխատուժը հանքարդյունահանման աշխատանքների դադարեցման 18 ամիսների ընթացքում նվազեցնելով մինչև մոտավորապես 20 անձ:

Ծրագրի շրջանակներում վճարվող աշխատավարձերը կլինեն հանքարդյունաբերության ոլորտի ազգային նորմերին համապատասխան և ներկայումս հյուրընկալող համայնքներում վճարվող միջին աշխատավարձերից զգալիորեն ավելի բարձր, ինչը քննարկվել է գլուխ 6.13-ում: Ուղղակի զբաղվածության առավելությունները հավանաբար անհամաչափ ազդեցություն կունենան տեղական համայնքների տղամարդկանց զբաղվածության վրա:

Ուղղակի զբաղվածությունն ու նոր աշխատատեղերը, ընդհանուր առմամբ, համարվում են դրական սոցիալական ազդեցություններ: Սակայն խոշոր արդյունաբերական ծրագրերի իրականացումը որպես կանոն ուղեկցվում է որոշակի ռիսկերով: Անհրաժեշտ է ապահովել բնապահպանական, առողջապահական և անվտանգության չափանիշները և պատշաճ կերպով կառավարել աշխատուժը: Առանց լավ կազմակերպված կադրային քաղաքականության աշխատատեղերի ստեղծումը կարող է սրել առկա սոցիալական տարաձայնությունները, իսկ որոշ դեպքերում կարող են առաջացնել տեղական կոնֆլիկտներ եթե աշխատանք փնտրողները կասկածներ ունենան աշխատողների հավաքագրման և մարդկային ռեսուրսների հետ կապված

որոշումների թափանցիկության առումով:

Առանց մեղմացնող միջոցառումների, աշխատակիցների հավաքագրման և զբաղվածության գործընթացի վատ կառավարումը կարող է առաջացնել կոռուպցիայի մեղադրանքներ, նախանձ և կոնֆլիկտներ: Այս դինամիկան կարող է ավելի ուժեղ արտահայտվել տեղական տարածքում, որտեղ բնակիչները արդյունաբերական զբաղվածության սահմանափակ փորձ ունեն և լիովին չեն կարող հասկանալ հանքի շինարարության և շահագործման տեխնիկական պահանջները: Ուղղակի զբաղվածության նմանատիպ ազդեցությունը հանդիսանում է մեղմացմանը նախորդող աննշան (դրական) ազդեցության գնահատման առաջնային գործոն:

Ուղղակի զբաղվածության ազդեցությունների մեղմացում/ավելացում

Առավելագույն դրական արդյունքներ ապահովելու համար, Լիդիանը պարտավորվում է հավատարիմ մնալ Աշխատանքի միջազգային կազմակերպության (ԱՄԿ), ՄՖԿ-ի Կատարողական Ստանդարտ 2-ում և ՎՁԵԲ-ի Կատարողական Պահանջներ 2-ում սահմանված միջազգային ուղեցույցներին: Այդպիսի մեղմացնող քայլերը ներառում են՝

- Գոյություն ունեցող Կադրային քաղաքանության իրագործում (Գլուխ 8), որը ներկայացնում է կառավարման և աշխատակազմի զարգացման հիմնական ներքին քաղաքականությունը: Քաղաքականությունը տեղեկություններ է պարունակում հետևյալ առանցքային տարրերի վերաբերյալ.
 - Անձնական վարք,
 - Խտրականության բացառում,
 - Աշխատակիցների հավաքագրում,
 - Ծանոթացում,
 - Ուսուցում /վերապատրաստում,
 - Փորձաշրջան,
 - Բժշկական և կյանքի ապահովագրության սխեմաներ,
 - Ճամփորդություն և ծախսեր,
 - Մասնագիտական առողջապահություն և անվտանգություն,

- Հավասար զբաղվածության հնարավորություն,
- Արձակուրդային քաղաքականություն,
- Արտադրողականության կառավարում,
- Արտադրողականության բարելավում,
- Բողոքներ.
- Աշխատանքային հարաբերությունները հստակորեն կանոնակարգող փաստաթղթերի տրամադրում բոլոր աշխատակիցներին (ներառյալ կապալառուները);
- Երեխաների կամ հարկադիր աշխատանքը արգելող քաղաքականության հստակ հայտարարությունների մշակում²:

Աշխատանքային հարաբերությունների փաստաթղթավորման համար օգտագործվող հիմնական գործիքը գոյություն ունեցող աշխատանքային պայմանագիրն է, որը մի փաստաթուղթ է, որ տրվում է յուրաքանչյուր աշխատողին աշխատանքի ընդունվելու պահին: Աշխատանքային պայմանագրերը կազմված են զուգահեռաբար հայերեն և անգլերեն լեզուներով և ներառում են հետևյալ հիմնական տվյալները.

- Աշխատակիցների վարձման պայմաններ,
- Վարձատվություն,
- Գործատուի և վարձված աշխատակցի իրավունքներ ու պարտականություններ,
- Արձակուրդ,
- Պարտավորություններ, պայմանագրի ժամկետ և դադարեցում,
- Վեճերի կարգավորում:

Հայաստանը վավերացրել է ԱՄԿ-ի հիմնական կոնվենցիաները՝ կապված աշխատողների կազմակերպման իրավունքի հետ: Երկուսն էլ³՝ CO87-ը Միավորումներ կազմելու/Միավորման ազատությունն ու կազմակերպման իրավունքի պաշտպանությունը, և CO99-ն՝ Կազմակերպման իրավունքի և

² ՀՀ Սահմանադրության հոդված 35 ասվում է, որ մինչև 16 տարեկան անձանց չի թույլատրվում աշխատել լրիվ դրույքով: Լիդիանը կարող է կիրառել սահմանափակող ավելի խիստ չափանիշներ, թույլ չտալով Ծրագրում աշխատել 18 տարեկանից ցածր անձանց (միայն ամառային ամիսների ընթացքում / մասնագիտական ուսուցման շրջանակներում):

3

կոլեկտիվ բանակցությունների մասին կոնվենցիան ուժի մեջ են: Այս իրավունքները լրացուցիչ ձևակերպված են Լիդիանի կադրային քաղաքականության մեջ. ”Լիդիանը ճանաչում է աշխատողների իրավունքը կազմելու և միավորվելու ցանկացած աշխատավորային կազմակերպությունների իրենց ընտրությամբ, առանց միջամտության, և կոլեկտիվ բանակցություններ վարելու իրավունքը: Լիդիանը որևէ կերպ չի սահմանափակում աշխատակիցների իրավունքը՝ մշակելու մեխանիզմներ իրենց բողոքները/ դժգոհությունները արտահայտելու և աշխատանքային պայմանների ու ժամկետների վերաբերյալ իրենց իրավունքները պաշտպանելու հետ կապված, առանց որևէ միջամտության ընկերության կողմից: Ակնկալվում է, որ նման աշխատավորային կազմակերպությունները արդարացի կներկայացնեն աշխատողներին աշխատուժի/ աշխատանքային ռեսուրսների կազմում:”

Լիդիանը պարտավորվում է փաստաթղթագրել իր ջանքերը, որոնք ուղղված են մանկական ու հարկադիր աշխատանքի հետ կապված միջազգային ուղեցույցներին հետևելու անհրաժեշտությունը մատակարարներին պարզաբանելուն: Եթե կոնկրետ վտանգ կա մանկական, ստրկային կամ հարկադիր աշխատանքի առաջնային մատակարարման շղթայի շրջանակներում, ապա վտանգը գնահատելու և միջոցառումներ մշակելու քայլեր կձեռնարկվեն՝ նմանատիպ դեպքերը նվազագույնին հասցնելու համար:

Նմանապես, Լիդիանը պետք է փաստաթղթագրի պայմանագրային աշխատողներին և ոչ աշխատակիցներին բացատրելու ջանքերը այն մասին, որ ԱՄԿ-ի Կատարողական Չափանիշ 2-ի, և ՎՋԵԲ-ի Կատարողական Պահանջներ 2-ի հիմնական տարրերը⁴ վերաբերվում են նաև ոչ աշխատակիցներին: Սա ներառելու է նշյալ պահանջները պայմանագրի մեջ ընդգրկելուն ուղղված տնտեսապես ողջամիտ ջանքերի կիրառում:

Այն դեպքերում, երբ Լիդիանի կապալառու ընկերությունը չունի պաշտոնական բողոքարկման կարգ, Լիդիանը կտեղեկացնի կապալառուի աշխատողներին իր

⁴ Բոլոր տարրերը կիրառելի են կապալառու ընկերությունների նկատմամբ, բացառությամբ այն հատվածների, որոնք առնչվում են ծախսերի կրճատման և մատակարարման շղթայի հետ:

ներքին քաղաքականության մասին և կհորդորի կապալառու ընկերությանը օգտագործել իր բողոքարկման մեխանիզմը՝ աշխատողների բողոքները բարձրացնելու համար: Իսկ եթե կապալառու ընկերությունները ունեն իրենց բողոքարկման մեխանիզմը, նրանք պարտավոր են ժամանակին Լիդիանին զեկուցեն իրենց կողմից ստացած բողոքների մասին և դրանց լուծման նպատակով ձեռնարկված գործողությունների մասին:

Լիդիանը ունի Կադրային քաղաքականություն և օժանակ տեղական աշխատակիցների հավաքագրման ընթացակարգ (Հավելված 8.4 և 8.25): Կադրային քաղաքականությունը հաստատում է ընկերության պարտավորությունը բացառել խտրականությունն ու կատարել աշխատողների ընտրություն՝ ղեկավարվելով վերջիններիս կատարողականի, մասնագիտական վարքի և անվտանգության հարցերին մոտեցման վրա: Մնացած գործոնների հավասարության պայմաններում, ընկերության համար աշխատողներ ընտրելիս նախապատվությունը տրվում է տեղացի բնակիչներին՝ վերոնշյալ կադրային քաղաքականության և հավաքագրման ընթացակարգի համաձայն: Տեղացի աշխատակիցների հավաքագրման ընթացակարգը սահմանում է աշխատանքի ընդունվելու նախապատվության հստակ հիերարխիա:

- Աշխատակիցների հավաքագրման որոշումները կայացվելու են ըստ արժանիքների, անվտանգության հավատարմության և անձնական վարքագիծի: Այս համատեքստում տեղական աշխատակիցների հավաքագրումը առաջնային է լինելու: Եթե տեղի բնակիչները չունեն անհրաժեշտ հմտություններ, առաջնությունը կտրվի տարածաշրջանի/մարզային թեկնածուներին: Եթե տարածաշրջանի/մարզային թեկնածուները չունեն անհրաժեշտ հմտություններ, ապա Հայաստանի քաղաքացիները առավելություն կունենան օտարերկրյա դիմորդների նկատմամբ: Այս ընթացակարգի շրջանակներում կիրառվում է հետևյալ սահմանումը.
 - *Տեղի/Տեղական* – այս ընթացակարգի համատեքստի համար «տեղի/տեղական» սահմանում են այն մարդկանց, ովքեր հանդիսանում են Գնդեվազ, Սարավան, Գորայք և Կեչուտ/Ջերմուկի

- բնակիչներ: Դա ներառում է նաև այն մարդկանց, ովքեր ծագումով⁵ այդ գյուղերից են, սակայն մեկնել են աշխատանք փնտրելու այլ վայրերում (օրինակ, ներքին միգրանտներ և այլն);
- *Տարածաշրջանային/ Մարզային* – այս ընթացակարգի համատեքստում «տարածաշրջանային/ մարզային» հասկացողությունը ընդգրկում է այն անձանց, որոնք հանդիսանում են Սյունիքի կամ Վայոց Ձորի մարզերի բնակիչներ;
 - *Հայաստանի քաղաքացիներ* – վերաբերվում է բոլոր այն անձանց, որոնք սովորաբար բնակվում են Հայաստանում:

Լիդիանը կանգնած է նմանատիպ հանքարդյունաբերական ծրագրերի համար ընդհանուր մարտահրավերների առջև, այն է՝ բավարարել մոտակա բնակչության զբաղվածության հետ կապված բարձր ակնկալիքները, որոնց տեխնիկական պատրաստվածությունը բավարար չէ արդյունաբերական հանքավայրի շահագործման համար: Նախատեսվում է, շինարարության ընթացքում մշակել և մշտապես վարել տեղի բնակչության հմտությունների գրանցամատյան, որն օգտագործվելու է աշխատակիցների հավաքագրմանն առնչվող որոշումներ կայացնելիս: Ծրագրում տեղի (և տարածաշրջանի) բնակիչների ուղղակի զբաղվածությունը բարձրացնելու նպատակով կանցկացվի վերապատրաստման ծրագիր, որը ֆիքսված ժամանակահատվածում տեխնիկական վերապատրաստման հնարավորություն կտա: Այս վերապատրաստման ծրագիրը մշակվում է 2014թ. հուլիսին անցկացված հմտությունների մասին հարցման արդյունքների հիման վրա (քննարկումների արդյունքների համար, տես՝ Բաժին 4.17): Վերապատրաստման ծրագիրը ուղղված է լինելու տեղական համայնքի շրջանակներում հմտությունների ձևավորմանը՝ բարձրացնելու համար տեղի բնակչության աշխատունակությունը հանքի շահագործման ընթացքում: 2010թ. սկսած Լիդիանը աջակցում է մոտակա բնակավայրերի ուսանողներին, որոնք սովորում են երկրաբանություն և հանքագործություն՝ վճարելով նրանց համալսարանում ուսման վարձերը: Նախատեսվում է ընդլայնել այս հնարավորությունները և դարձնել այն հասանելի տարածաշրջանում⁶ այլ

⁵ «Ծագումով» գյուղից համարվում է այն անհատն, ով ծնվել և մեծացել է գյուղում:

⁶ Ծրագրի միջոցով 11 ուսանող աջակցություն են ստացել 2010-ից մինչև 2013թթ. ժամանակահատվածում: Ծրագիրը շարունակվում է:

հետաքրքրված անձանց համար:

Բարձր ակնկալիքները բավարարելու առումով կարևորվում է շահագրգիռ կողմերի ակտիվ ներգրավման ծրագիրը, որի ղեկավարումը շարունակելու է իսկանացնել Սոցիալական Զարգացման Ծրագրերի Բաժնի Ղեկավարը կամ Համայնքային կապերը համակարգողը (ՀԿՀ): Այս հիմնական ղեկավարները աշխատելու են մարդկային ռեսուրսների բաժնի, Վայոց Ձորի ու Սյունիքի տեղական ղեկավարների և հարակից համայնքների բնակիչների հետ՝ տեղացի աշխատողներին ներգրավելու և պահպանելու համար իրատեսական ռազմավարություն ստեղծելու նպատակով: Այս կրկնվող կապի գործընթացը ներառում է տեղի բնակիչների հետ բացատրական աշխատանքներ առկա աշխատատեղերի տեսակների վերաբերյալ և այն մասին, թե ինչու ավելի շատ հմտություններ պահանջող պաշտոնների համար անհրաժեշտ է կրթության և տեխնիկական պատրաստվածության ավելի բարձր մակարդակ: Այս գործընթացը նաև հիմք է կազմելու խորհրդատվության համար, որի անհրաժեշտությունը կառաջանա հանքավայրի փակմանը նախապատրաստվելու ժամանակ:

Հանքի փակման պլանավորումը ներառում է կադրային մանրամասն պլանավորում, այդ թվում՝ ծախսերի կրճատման նկատառումներ, ինչպես նաև աշխատակիցների վերապատրաստման հնարավորություն՝ իրենց զբաղվածության և կենսապահովման հեռանկարները հանքի փակումից հետո բարձրացնելու նպատակով: Շինարարական աշխատանքներից դեպի շահագործում անցումը նույնպես կհանգեցնի աշխատուժի քանակության զգալի նվազեցման և դարձյալ կպահանջվի իրականացնել կրճատումների պլանավորում: Տեղական համայնքներում շինարարության դադարեցման և շահագործման մեկնարկի հետ կապված կրճատումների հետևանքները հնարավոր է նվազեցնել շինարարության փուլում ակնկալվող տեղացի աշխատողների համեմատաբար սահմանափակ թվով: Կապալառուների կառավարման ծրագրում (մշակման փուլում է) նույնպես անդրադառնալու ենք կապալառու աշխատակիցների կրճատումների նկատառումներին: Կրճատումների ծրագրերը մշակվելու են ՎՁԵԲ-ի ԿՊ 2.17-ի և ՄՖԿ-ի պահանջներին համապատասխան:

Ուղղակի զբաղվածության մնացորդային ազդեցություններ

Ուղղակի զբաղվածության ազդեցությունները զգալիորեն տարբերվում են շինարարության, շահագործման և փակման փուլերում: Չնայած այն բանի, որ շինարարության փուլում աշխատանքի ամենամեծ պահանջարկն է լինելու, սակայն ակնկալվում է, որ այդ պահանջարկի 70% լրացվելու է Ծրագրի տարածքից դուրս հավաքագրված աշխատողների կողմից՝ աշխատանքային ծրագրով պահանջվող հմտություններով պայմանավորված: Որպես այդպիսին, դա համարվում է չափավոր դրական ազդեցություն: Ենթադրվում է, որ շահագործման ընթացքում ստեղծվելիք ուղղակի զբաղվածությունը նույնպես ապահովելու է չափավոր դրական ազդեցություն 10 տարի ժամանակահատվածով: Հանքի փակումը ուղղակի զբաղվածության վրա զգալի բացասական ազդեցություն կունենա, որը աշխատատեղերի կրճատման պատճառով հավանաբար կզգացվի 12-18 ամիսների ընթացքում, մեղմացնող միջոցառումների կիրառման դեպքում ազդեցությունը կլինի չափավոր: Ստացված գիտելիքները և մասնագիտական աճը կօգնի անհատներին և տնտեսությանը հանքի շահագործման ավարտից հետո նաև:

Աղյուսակ 6.14.2. Ազդեցության գնահատում, ուղղակի զբաղվածություն						
Ենթաբաժին	Ուղղվածություն	Չափ	Ծավալ	Տևողություն	Ազդեցություն (նախքան)	Ազդեցություն (հետագա)
Ուղղակի զբաղվածություն (Շինարարություն)	Տարբեր	Միջին	Տարածաշրջանային	Կարճաժամկետ	Չափավոր (դրական)	Չափավոր (դրական)
Ուղղակի զբաղվածություն (Շահագործում)	Տարբեր	Միջին	Տարածաշրջանային	Միջնաժամկետ	Չափավոր (դրական)	Զգալի (դրական)
Ուղղակի զբաղվածություն (Փակում)	Տարբեր	Միջին	Տարածաշրջանային	Երկարաժամկետ	Զգալի (բացասական)	Չափավոր (բացասական)

6.14.2 Անուղղակի զբաղվածություն և գնումներ

Ծրագրով նախատեսված գործողություններ, որոնք ազդեցություն կունենան անուղղակի զբաղվածության և գնումների վրա

Անուղղակի զբաղվածությունը վերաբերում է հաստատության տնտեսական գործնետության հետևանքով առաջացող լրացուցիչ զբաղվածությանը: Անուղղակի զբաղվածության ազդեցությունը, հավանաբար, ավելի էական կլինի շահագործման փուլում, քան շինարարության փուլի ընթացքում:

Շուրջ 657 մշտական (աշխատավարձային) աշխատատեղերի ստեղծումը հյուրընկալ համայնքներում, նպատակ ունենալով դրանց 30% հավաքագրել տեղական և տարածաշրջանային բնակիչներից, կխթանի սպասարկման ոլորտի զարգացումը և արդյունաբերության այնպիսի ոլորտների զարգացումը, որոնք, որպես բազմապատկող ազդեցություն, իրենց հերթին զբաղվածության լայն հնարավորություններ կստեղծեն: Հայաստանի գյուղական վայրերում այս բնույթի նախագծերի համար պաշտոնապես սահմանված բազմապատկող ազդեցություն դեռևս առկա չէ, սակայն, **Avag Solutions Consultants** ենթադրում են, որ առաջացած/ դրդված զբաղվածությունը կլինի բարձր և շահագործման ընթացքում կհասնի մինչև 3900 աշխատատեղի ամբողջ Հայաստանում: Նշենք, որ առաջացած/ դրդված զբաղվածության այս ցուցանիշները հաշվի չեն առնում արտադրողականության բարելավումը, այնպես որ, առկա է առաջացած/ դրդված զբաղվածության մակարդակների գերազնահատման հավանականություն: Չնայած այն բանի, որ այս մոդելի ենթադրությունը առ այն, որ Ծրագրում յուրաքանչյուր աշխատատեղ ստեղծում է մեկական նոր աշխատատեղ համազգային մակարդակով, ներկայացնում է պահպանողական ցուցանիշ:

Շինարարության ընթացքում տեղական մակարդակով անուղղակի զբաղվածության մակարդակը կավելանա մինչև 370 աշխատողների հյուրանոցներում և 550-920 աշխատողի շինարարական ճամբարում բնակեցնելու շնորհիվ, իսկ շահագործման ընթացքում Ջերմուկի վերանորոգված հյուրանոցում մինչև 250 աշխատակիցներ բնակեցնելու շնորհիվ: 2016թ. առաջին և երկրորդ եռամսյակներում կատարվել է աշխատողներին կացարանով ապահովելու հետ կապված ազդեցությունների մանրամասն գնահատում, որն ամփոփ ներկայացվում է 6.21 բաժնում:

Անուղղակի զբաղվածության հնարավորությունները կարող են նաև ընդլայնվել տեղական շուկաների զարգացման միջոցով կամ բարելավելով մուտքը ավելի մեծ շուկաներ, ինչը թույլ կտա տեղական առևտրականներին օգտվել տնտեսական ընդլայնման հնարավորություններից: Սա հնարավոր կլինի ապահովել նոր շուկաներ մուտք գործելուն և արտադրողականությունը բարձրացմանն ուղղված տեղացի ֆերմերներին և հողօգտագործողներին Լիդիանի կողմից տրամադրված աջակցության միջոցով:

Անուղղակի զբաղվածության և գնումների հավանական ազդեցություններ

Ապրանքների և ծառայությունների գնումների գործընթացով պայմանավորված Ծրագրին առնչվող բազմապատկող ազդեցությունները և երկրի ներսում ներդրումները դրական ազդեցություն են համարվում: Աշխատավարձով վարձատրվող մարդկանց զգալի բազա ներմուծելով տեղական տնտեսության մեջ, ակնկալվում է զգալի անուղղակի զբաղվածություն ստեղծել (առնվազն շահագործող աշխատուժի քանակությանը համարժեք): Այս հնարավորությունները կներառեն շահագործման փուլում (հնարավոր է շինարարության փուլում ևս՝ շինարարական ճամբարի չափից կախված) բազային ծանրաբեռնվածությամբ հյուրանոցների զբաղվածությունը Ջերմուկում, ռեստորանների և ժամանցի վայրերի ավելացում, բնակարաններ վարձելու հնարավորություններ, մասնավորապես, Ջերմուկում և տեղական սպառման ապրանքների վաճառքի ավելացում: Դա նույնպես կավելացնի տնտեսական գործունեության ծավալները ավելի լայն մակարդակով բոլոր մոտակա համայնքներում: Շինարարական աշխատանքների 2 և հանքի շահագործման 10 տարիները բավականաչափ ժամանակ կտան ձեռնարկություններին զարգանալու համար և հանքի շահագործման ընթացքում անցում կատարելու դեպի բազմաբնույթ և անկախ եկամտի աղբյուրներ: Սկզբնական շրջանում, այդ մատակարարները կարող են մեծապես ապավինել Ամուլսարի աշխատողներին կատարվող վաճառքներին կամ Ծրագրի համար մատակարարների իրենց դերին: Այս հարցի չկարգավորման դեպքում հանքի փակումը զգալի բացասական ազդեցություն կունենա անուղղակի զբաղվածության հնարավորությունների վրա, սակայն այդ ազդեցությունը կարելի է մեղմացնել հանքի շահագործման ժամանակահատվածում անցումային գործընթացներ ներդնելով:

Ներկայումս, հյուրընկալող համայնքներում գյուղատնտեսական ապրանքներ

արտադրողները դժվարանում են վաճառել իրենց ապրանքները իրենց հարաբերական աշխարհագրական մեկուսացման պատճառով: Տեղական տնտեսության ընդլայնումը զգալի քանակությամբ նոր վարձու աշխատողների ավելացմամբ, և գործող կանոնավոր տրանսպորտային կապը Երևանի և հյուրընկալող համայնքների միջև հավանաբար կհեշտացնի այդ համայնքների կապը ավելի մեծ շուկաների հետ և կբարելավի նրանց դիրքերը գնային բանակցությունների ժամանակ (ինչպես հայտնում են վաճառքի գները այդ տարածքում ցածր են, քանի որ երկրի ներսի գնորդները այդ տարածքներում գործարքներ կատարելիս ներառում են նաև տրանսպորտային ծախսերը): Աշխատողների համար օրական սնունդ ապահովելու անհրաժեշտությունը ևս դիտարկվում է որպես շատ լավ հնարավորություն:

Ինչպես նշված է վերևում, շահագործման փուլում մոտավորապես 250 աշխատող, որոնք ամբողջ տարի բնակվելու են (չնայած անհատները հերթափոխով են աշխատելու, սակայն սենյակները կլոր տարին զբաղված են լինելու) Ջերմուկում: Հյուրանոցների այս զբաղվածությունը կօգնի ապահովել Ջերմուկի զբաղվածություն ու աշխուժությունը զբոսաշրջային ինչպես պասիվ, այնպես էլ ակտիվ սեզոնների ընթացքում: Ակնկալվում է, որ դա կփոխակերպի զբոսաշրջության հետ առնչվող 450 աշխատատեղերի մի փոքր մասը շուրջտարյա զբաղվածության հնարավորությունների:

Ծրագիրը աշխատանքի է ընդունել գնումների բաժնի ղեկավար, որը մանրամասն մշակելու է գնումների պահանջարկը և, ակնկալվում է, որ շարունակելու է ընկերության քաղաքականությունը հնարավորության դեպքում առաջնությունը տալով տեղական գնումներին: Երկրաբանահետախուզական աշխատանքների ընթացքում այն ներառում է երկրաբանահետախուզական ճամբարի համար սննդի կազմակերպման նպատակով պայմանագրի կնքում Գորայք գյուղի բնակչի հետ, աղբահանության (երկրաբանահետախուզական ճամբարի և գյուղական համայնքների համար) պայմանագրի կնքում Միսյան և Վայք քաղաքներից տեղական մատակարարի հետ, Գնդեվագում կապալառու կարի արտադրության հիմնում՝ երկրաբանահետախուզական աշխատանքներին անհրաժեշտ նմուշարկաման տոպրակներ պատրաստելու համար, Գնդեվագում (1) և Սարավանում (2) 3 հիմնական տնկարանների ստեղծում, և Ծրագրի տեսողական

ազդեցությունը նվազեցնելու նպատակով տարածքում ծառատունկի կազմակերպում տեղի աշխատուժի օգտագործմամբ:

Ակնկալվում է, որ անուղղակի զբաղվածության և գնումների ազդեցությունները չափավոր դրական ազդեցություն կունենան հանքավայրի շահագործման և նույնիսկ փակման փուլերի ընթացքում ընթացիկ վիճակի վրա : Վճարվող աշխատատեղերի ավելացման հետ կապված բազմապատկող ազդեցությունը, հավանաբար, կհանգեցնի տնտեսական գործունեության ընդլայնմանը, նույնիսկ, եթե ճշգրիտ թվերը դժվար է կանխատեսել:

Անուղղակի զբաղվածության և գնումների ազդեցությունների մեղմացում/ հզորացում

Անուղղակի զբաղվածության և տեղական գնումների հիմնական սահմանափակումը պայմանավորված է ծառայությունը կամ արտադրանքն ապահովելու համար անհրաժեշտ կարողությունների բացակայությամբ (թե մարդկային, թե ֆինանսական):

Լիդիանը մշակել է Մատակարարման շղթա և լոգիստիկա – տեղական բիզնես նախաձեռնություն (ՄՇԼ-SԲՆ) ծրագիրը: Ծրագիրը հետապնդում է հետևյալ նպատակները.

- Տեղական բիզնեսին մասնակցության հնարավորություն տալ՝ առավելագույնս օգտվելով տեղական ընկերությունների կարողությունների և հնարավորությունների սահմաններում գտնվող ապրանքների և ծառայությունների մատակարարների ծառայություններից;
- Երաշխավորել հիմնական ոչ տեղական կապալառու ընկերությունների և մատակարարների կողմից նույն սկզբունքների և ընթացակարգերի որդեգրումը, այն է՝ առավելագույնի հասցնել տեղական բնակիչների հնարավորություններն ու մասնակցությունը ենթակապալառուական կամ ենթամատակարարման գործընթացներում;
- Շեշտադրել ՏԲՆ ծրագրի այն պահանջները, որոնք քննարկման կարիք ունեն, և որոնք անհրաժեշտ է ընդգրկել ապրանքների և ծառայությունների մատակարարմանը և կառավարմանն առնչվող տարբեր տեսակի

գործունեությունների մեջ;

- Կենտրոնանալ ապրանքների և ծառայությունների պլանավորման և փաթեթավորման պահանջների վրա, հարմարեցնելով դրանք ՏԲՆ ծրագրին, ինչը ենթադրում է մատակարարների և կապալառուների դասակարգում՝ հիմնվելով աշխարհագրական ծագման, հնարավորությունների և ապրանքների ու ծառայությունների համապատասխանության վրա;
- Ժամանակի ընթացքում մեծացնել տեղական ընկերությունների հզորություններն ու հնարավորությունները, բարձրացնելով դրանց մասնակցությունը Լիդիանի գործունեության մեջ, ինչպես նաև աջակցել դրանց կայուն զարգացմանը շահագործման ավարտից և հանքի փակումից հետո;
- Ապահովել տեղական գնումների գործընթացի թափանցիկությունն ու տեղացիների ներգրավվածությունը:

Որպես մատակարարների ընտրության չափանիշների մի մաս, ՄՇԼ-ՏԲՆ սահմանում է տեղական, տարածաշրջանային և ազգային ընկերությունների բնութագիր՝ հանքավայրին ամենամոտ ընկերությունների ընտրության նպատակով : Հիմնական քայլերը ներառելու են հատուկ թիմի ձևավորում, որը հետագայում մշակելու է ՏԲՆ կառավարման ռազմավարությունը, նպատակները, հաղորդակցության/ կապի պլանը, հաշվետվության չափանիշները և կատարողական հիմնական ցուցանիշները: Թիմը կգնահատի տեղական ընկերությունների հնարավորություններն ու հզորությունները և կորոշի այդ ընկերություններին համապատասխան հնարավորությունները:

Այլ ղեկավարների հետ աշխատելու համար նախատեսվում է մշակել «Ինչպես համագործակցել Լիդիանի հետ» ուղեցույցը: Դա պետք է իրականացվի տեղական իշխանությունների, ֆինանսական հաստատությունների, հասարակական կազմակերպությունների և ՋԼՄ-ների հետ համագործակցելու մեթոդով:

Լիդիանը կստեղծի ու կվարի հավանական մատակարարների գրանցամատյան և կնախապատրաստի որակավորված մասնակիցների ցուցակ: Ցուցակը հնարավորություն կրա ընտրել այն տեղական ընկերությունները, որոնք ամբողջությամբ չեն համապատասխանում Լիդիանի պահանջներին, բայց աջակցության դեպքում կարող են այդպսին դառնալու նախաձեռնություն

ցուցաբերել:

Մրցույթային հայտերի գործընթացի ավարտից հետո, առաջարկները կգահատվեն մի շարք չափանիշների կիրառմամբ, որոնք ներառում են նաև հետևյալը՝

- Մոտիկությունը Ծրագրային տարածքին և ազդեցությունը համայնքի և տեղական ընկերությունների վրա,
- Աշխատանքների ծավալի և շրջանակների վերաբերյալ իրական պատկերացում,
- Առողջապահության և անվտանգության չափանիշներ,
- Նմանատիպ ծառայություններ տրամադրելու կամ ապրանքներ մատակարարելու փորձ,
- Պահանջները կատարելու համար անհրժեշտ հնարավորությունների (միջոցների) և հզորությունների առկայություն,
- Գինը
- Որակը:

Տեղական տնտեսության մեջ կապալառու ընկերությունների և ենթակապալառուների ներդրումը առավելագույնին հասցնելու նպատակով, տեղական գնումների պահանջների համաձայն կապալառուի մեթոդների և տեղում աշխատուժի հավաքագրման գործընթացների վերաբերյալ պահանջվելու է տեղեկատվություն, ինչպես նաև տարեկան կտրվածքով տեղական զբաղվածության վերաբերյալ հաշվետվության ներկայացում: Հմտությունների ուսումնասիրության արդյունքները և Լիդիանի կողմից մշակված գրանցամատյանը կուղարկվեն կապալառուներին՝ այս գործընթացին աջակցելու նպատակով: Հյուրընկալող համայնքներից դուրս որևէ այլ տեղ ցանկացած այլ գնումների համար, պահանջվելու է հիմնավորում առ այն, թե ինչու գնումները չեն կարող իրականացվել տեղում:

Անուղղակի զբաղվածության և գնումների մնացորդային ազդեցություններ

ՄՇԼ-SԲՆ-ի մանրամասն ծրագրերը ուղղված են լինելու այն բազմաթիվ խոչընդոտների բացահայտմանը և վերացմանը, որոնք խոչընդոտում են տեղական

և տարածաշրջանային ընկերությունների մասնակցությունը Գեոթիմի գնումների գործընթացում: Այդ ջանքերը, ինչպես նաև գնումները մշտադիտարկելու և հետևելու պարտավորությունը, զգալիորեն կբարձրացնեն ընդհանուր ազդեցության մակարդակը մինչև չափավոր (դրական): Ուսուցողական նախաձեռնությունների իրականացման պարագայում, ցանկացած մակարդակի ընկերությունների կողմից ձեռքբերված հմտությունները, հանքի շահագործման տևողության համեմատ, ավելի երկարաժամկետ օգուտներ կբերեն այդ ընկերություններին:

Աղյուսակ 6.14.3. Ազդեցության գնահատում, անուղղակի զբաղվածություն և գնումներ						
Ենթաբաժին	Ուղղվածություն	Չափ	Ծավալ	Տևողություն	Ազդեցություն (նախքան)	Ազդեցություն (հետո)
Անուղղակի զբաղվածություն և գնումներ (շինարարություն)	Խառը	Չափավոր	Ազգային	Կարճաժամկետ	Չնչին (դրական)	Չնչին (դրական)
Անուղղակի զբաղվածություն և գնումներ (շահագործում)	Խառը	Բարձր	Ազգային	Միջինաժամկետ	Չափավոր (դրական)	Զգալի (դրական)
Անուղղակի զբաղվածություն և գնումներ (փակում)	Խառը	Ցածր	Ազգային	Երկարաժամկետ	Չնչին (դրական)	Չափավոր (դրական)

6.14.3 Աշխատանքային պայմաններ

Աշխատանքային պայմանների վրա ազդող Ծրագրային գործողություններ

Ամուլսարի Ծրագրի շինարարության ընթացքում աշխատանքի է ընդունելու առավելագույնը 1300 մարդ, իսկ հանքի շահագործման համար անհրաժեշտ է մոտ 657 աշխատող: Ամբողջ աշխատուժը վարձվելու է Հայաստանի օրենքներին համապատասխան ձևով, իսկ աշխատակիցների և պայմանագրային աշխատողների համար կապահովվի անվտանգ և առողջ աշխատավայր: Ծրագրի համար իրականացված և աշխատողների առողջությանն ու անվտանգությանը վերաբերվող միջոցառումների մանրամասն քննարկումը այս ՇՄԱԳ-ի շրջանակներից դուրս է: Մինևոյն ժամանակ, մշակվել է նախնական Մասնագիտական առողջապահության և անվտանգության պլան (Հավելված 8.7), որի լրացուցիչ մանրամասները լուսաբանվելու են Առողջապահության և անվտանգության կառավարման համակարգերում, որոնք մշակվելու են

շինարարության և շահագործման փուլերի համար⁶: Այս բաժնում ուշադրությունը կենտրոնանում է Ծրագրի շինարարության և շահագործման փուլերի համար անհրաժեշտ կացարանների նախագծման վրա, և այս թեմայի հետ կապված մանրամասները կարելի է գտնել Հավելված 8.24-ում:

Աշխատանքային պայմանների հնարավոր ազդեցությունները

Շինարարության փուլ

Շինարարության ընթացքում 550-ից մինչև 920 ոչ տեղաբնակ աշխատողներ (ընկերության աշխատակիցներ և կապալառուներ) կտեղավորվեն աշխատակիցների ժամանակավոր բնակեցման ճամբարում, իսկ մյուսները՝ Ջերմուկի հյուրանոցներում: Ճամբարի չափը դեռևս հաստատված չէ, այնուամենայնիվ, շինարարության ընթացքում Ջերմուկի հյուրանոցներում բնակեցնելու նպատակով օգտագործվող մահճակալների թիվը չի գերազանցի 370-ը: Ճամբարում բնակվող բոլոր աշխատողները աշխատելու են համաձայն հերթապահության գրաֆիկի՝ ընտանեկան կապերը պահպանելու համար անհրաժեշտ բավարար հաճախականությամբ իրենց հարազատ բնակավայր վերադառնալու հնարավորությամբ: Շինարարական փուլում մնացած 380 կամ 390 աշխատողներին նախատեսվում է վարձել տեղական համայնքներից: Ակնկալվում է, որ նրանք կապրեն իրենց մշտական բնակատեղիներում:

Շահագործման փուլ

Շահագործման ընթացքում մոտավորապես 250 աշխատող տեղավորվելու է Ջերմուկի հյուրանոցներում: Այս աշխատողները աշխատելու են հերթափոխով՝ կանոնավոր կերպով վերադառնալով իրենց ընտանիքներ: Ակնկալվում է, որ մնացած հանքշահագործող աշխատուժը կբնակվի Ծրագրի վայրից ոչ հեռու՝ իրենց սեփական բնակարաններում իրենց ընտանիքների հետ:

Իդեալականը կլինի այն, որ բոլոր աշխատողները բնակվեն իրենց ընտանիքների հետ իրենց բնակության վայրերում: Հաշվի առնելով Ծրագրի կադրային պահանջները շինարարության և շահագործման փուլերի համար, դա անհնար կլինի: Ծրագրով նախատեսված բնակեցման պահանջները լուծելու բազմաթիվ տարբերակներ կան, դրանք են. նոր կացարանների կառուցում, երկարաժամկետ ճամբարի կառուցում, մոտակա կենտրոններում գոյություն ունեցող

բնակարանների վերանորոգում: Հաշվի առնելով Ծրագրի գտնվելու վայրը և Հայաստանի գյուղական շրջաններում միգրացիոն միտումները, նոր կացարաններ կառուցելու տարբերակը չի դիտարկվել, քանի որ դրանք հավանաբար հանքավայրի փակումից հետո չեն օգտագործվի: Փոխարենը, Ծրագիրը մշակվել է հիբրիդային մոտեցման կիրառմամբ, որտեղ շինարարության ընթացքում ճամբարում տեղավորվելու է ժամանակավոր աշխատուժի զգալի մասը հյուրանոցների հետ համատեղ: Շահագործման ընթացքում նույնպես օգտագործվելու են հյուրանոցները, զուգորդված Ծրագրի տարածքներ աշխատողների և իրենց ընտանիքների ներգաղթով (միգրացիայով): Ճամբարում և հյուրանոցներում բնակվելու տարբերակները ժամանակավոր բնակեցման լուծումներ են և նման ձևով տեղավորված բոլոր աշխատողները աշխատելու են ռոտացիոն սկզբունքով (հերթափոխով), որպեսզի նրանք կապ ունենան իրենց ընտանիքների և ծննդավայրերի հետ: Ակնկալվում է, որ այն ընտանիքները, որոնք շահագործման ընթացքում ներգաղթելու են Ծրագրի տարածքներ, այդտեղ բնակվելու են իրենց աշխատանքային պայմանագրերով նախատեսված ժամանակահատվածի ընթացքում:

Աշխատողներին կացարաններ և հիմնական ծառայություններ տրամադրելու գործընթացը չկանոնակարգվելու դեպքում, դա կունենա մի շարք հնարավոր ազդեցություններ, ներառյալ՝

- Խտրական գործելակերպ - Կացարանների հատկացումը կարող է խտրականություն առաջացնել, եթե դրանց չափանիշները տարբերվեն ըստ աշխատուժի: Դա չի նշանակում, որ բոլոր սենյակները պետք է միանման լինեն, այնուամենայնիվ սենյակների բաշխման որոշման հիմքերը պետք է թափանցիկ լինեն:
- Աշխատողների իրավունքների սահմանափակում – Ընկերության կողմից կացարանների վերահսկողությունը հնարավորություն է տալիս կրճատելու կամ սահմանափակելու աշխատողների իրավունքները և ազատությունները:
- Բնակարանային ստանդարտներ7:
 - Տարածք – կացարանները պետք է կառուցվեն և տրամադրվեն այպես, որ բոլոր աշխատողները ունենան յուրաքանչյուր անձի համար սահմանված նվազագույն տարածք, որը ներառում է առանձին

մահճակալ և բնակեցում ըստ սեռերի: Կացարանների նախագծերում նաև պետք է առանձին տարածք հատկացվի ընդհանուր ճաշասենյակների, ճաշարանների, հանգստի և ժամանցի սենյակների և առողջապահական/ բժշկական հարմարություններ համար:

- Ջրի մատչելիություն – Ճամբարը և կացարանային հարմարությունները պետք է նախագծվեն այնպես, որ աշխատողները բավարար քանակությամբ մաքուր ջուր օգտագործելու հնարավորություն ունենան՝ իրենց անձնական կարիքների համար:
- Կոյուղի և աղբահանություն – Աշխատողների բնակեցումը կացարաններում առաջացնում է կոյուղու և աղբահանության խնդիրներ, որոնք պետք է լուծվեն այնպես, որ չճանրաբեռնեն գոյություն ունեցող համակարգերը (եթե միացված են համայնքային համակարգին) կամ որոնք կարող են անկախ կառավարվել (եթե մեկուսացված տարածքում են գտնվում): Շինարարական ճամբարի համար անհրաժեշտ կլինեն անկախ համակարգեր, հաշվի են առվել նաև Ջերմուկի հյուրանոցների կարիքները:
- Առողջապահություն և անվտանգություն – Կացարանների տարբերակների կառուցման հարցում պետք է նույնքան զգուշություն ցուցաբերել, ինչքան որ կիրառվում է լեռնահանքային ենթակառուցվածքների կառուցման համար՝ աշխատողներին անվտանգ և առողջ ապրելու միջավայր ապահովելու նպատակով: Սա ներառում է հրդեհների, երկրաշարժերի, ջրհեղեղների և այլ վտանգների քննարկում:

Մինչև մեղմացման միջոցառումների իրագործումը, աշխատանքային պայմանների ազդեցությունները համարվում են պոտենցիալ բացասական:

Աշխատանքային պայմանների ազդեցությունների մեղմացում/ բարելավում

Աշխատանքային պայմանների արդյունավետ կառավարումը Լիդիանի շահագործման փիլիսոփայության առանցքային մասնիկներից է: Ծրագրի շրջանակներում նախընտրված բնակեցման տարբերակները ընտրվել են մի շարք պատճառներով, դրանք են՝ տեղական միջավայրը և նոր բնակարանային

կառույցներ ընդգրկելու դրա կարողությունը, տվյալ տարածքում տների գների գնաճային ճնշումները, մարդկանց ներհոսքի և սոցիալական խնդիրների կառավարում, աշխատողների առողջության և անվտանգության ու ծախսերի նկատառումներ: Ընտրված տարբերակների համար կիրառվելու են հետևյալ մեղմացնող միջոցառումները (տես նաև Բաժին 6.21).

- Կացարանները ժամանակավոր շինարարական ճամբարում և հյուրանոցներում նախագծվելու են այնպես, որ բոլոր աշխատողներին տրամադրվի նվազագույնը 5.5մ² հատակի մակերեսով և առաստաղի նվազագույնը 2.1մ բարձրությամբ տարածք: Այն հյուրանոցային սենյակները, որոնք չեն համապատասխանում այս պահանջներին, չեն վարձակալվելու Ծրագրի կողմից:
- Սենյակում բնակվողների քանակությունը նվազագույնի է հասցվելու՝ ամեն մի սենյակը կիսվելու է չորս հոգուց ոչ ավել մարդկանց միջև և բոլոր սենյակակիցները իրենց առանձին մահճակալը կունենան (մեկ մահճակալը նախատեսված է մեկ մարդու համար): Եթե երկհարկանի մահճակալներ օգտագործվեն, ապա մահճակալների միջև նվազագույն տարածությունը պետք է լինի 1մ և մահճակալները իրարից առնվազն 1մ հեռավորության վրա են դրվելու:
- Կացարանները այնպես են նախագծվելու, որ տղամարդիկ և կանայք առանձին սենյակներ և սանիտարական հարմարություններ ունենան՝ հավասար չափանիշներով:
- Կացարանները այնպես են նախագծվելու, որ Հայաստանի ձմռան ցուրտ ամիսներին նվազագույն ջերմաստիճանը լինի 20°: Այն հյուրանոցային սենյակները, որոնք չեն համապատասխանում այս պահանջներին, չեն վարձակալվելու Ծրագրի կողմից:
- Սննդի կազմակերպումը իրականացվելու է ճամբարում և հյուրանոցում, որպեսզի այն համապատասխանի բնակիչների մեծամասնության ճաշակին: Ճամբարի բնակիչները հնարավորություն կունենան ազդելու սննդի ընտրության վրա առաջարկությունների արկղի և հետադարձ կապի և այլ գործընթացների միջոցով: Ընկերությունը կզբաղվի հյունանոցներում սննդի ծառայությունների հարցերով, ապահովելու համար, որ մատակարարվող սննդամթերքը համապատասխանի աշխատուժի պահանջներին և, որ սննդի կազմակերպումը և որակը ճամբարում և մնացած հյուրանոցներում

հիմնականում հավասար լինի: Ավելի մանրամասնորեն սնունդը ներկայացված է 6.18 բաժնում:

- Աշխատողներին կացարանով ապահովելու հարցերի կարգավորման խնդիրները Լիդիան Ինթերնեյշնլ ընկերության կողմից լրամշակվել և մանրամասն ներկայացվել են Աշխատողների բնակեցման կառավարման պլանում (տես Հավելված 8.24):
- Ճամբարը լինելու է փակ “չոր” ճամբար, ինչը նշանակում է, որ աշխատողները իրենց հայեցողությամբ չեն կարող հեռանալ ճամբարից իրենց աշխատանքային հերթապահության ընթացքում, բացառությամբ Ծրագրի վայր աշխատանքի գնալու: Փակ ճամբարը ունի հյուրընկալող համայնքների վրա մեծ շինարարական աշխատուժի ազդեցությունը նվազեցնելու առավելություններ, սակայն աշխատողների իրավունքները նույնպես պետք է հաշվի առվեն: Ճամբարում աշխատողների նկատմամբ իրենց աշխատանքային հերթապահության/հերթափոխի ընթացքում այս սահմանափակումները կառավարելու համար, ժամանցի և հանգստի հարմարություններ կտրամադրվեն, ներառյալ՝ մարզասրահներ և ժամանցի միջոցներ:
- Հյուրանոցներում լինելու են բաց կացարաններ, այսինքն, աշխատողները իրենց հայեցողությամբ ազատ կարող են հեռանալ իրենց հյուրանոցներից և օգտվել Ջերմուկում ժամանցի և հանգստի հնարավորություններից: Ջերմուկում ժամանցի և հանգստի հնարավորությունների բացակայության դեպքում (օրինակ՝ մարզասրահ), հյուրանոցներում բնակվող աշխատողներին թույլ կտրվի օգտվել ճամբարի հարմարություններից:
- Շինարարական ճամբարը այնպես է կառուցվելու, որ ապահովված լինի ճամբարի հզորությանը համապատասխանող կեղտաջրերի մաքրման կայանով: Հյուրանոցներում բնակվող աշխատողներից առաջացած կեղտաջրերի կառավարման համար օգտագործվելու է Ջերմուկի կոյուղու քաղաքային համակարգը:
- Ճամբարից և հյուրանոցից կենցաղային աղբը կտեղափոխվի Ծրագրի աղբավայր, խուսափելու համար Ջերմուկում և գյուղերում առկա աղբահանության և աղբի կուտակման դժվարություններից: Չի բացառվում նաև աղբակեզ վառարանի ձեռքբերման հնարավորությունը:
- Ինչպես նշված է կադրային քաղաքականության մեջ, Լիդիանը աջակցում և հարգում է աշխատողների կազմակերպման իրավունքը և կիստեղի, որ

կիրառվող կացարանների վերահսկողությունը որևէ կերպ չսահմանափակի աշխատողների ազատությունները:

- Հնարավորության սահմաններում, բոլոր բնակեցման տարբերակներում միատեսակ/ հավասար պայմաններ են կիրառվելու: Այն դեպքերում, երբ պայմաններում տարբերություններ լինեն Ծրագիրը կփորձի նմանատիպ պաշտոններ գրավող աշխատողներին համարժեք ձևով/պայմաններում տեղավորվել: Աշխատողների բողոքարկման մեխանիզմն առանցքային մեղմացման մեխանիզմ է լինելու, հասկանալու համար, թե արդյոք աշխատողների պայմանները համարվում են անհավասար, կամ անընդունելի աշխատողների կողմից:

Աշխատանքային պայմանների մնացորդային ազդեցություններ

Աշխատողների կացարաններում համապատասխան պայմաններ ապահովելու և Աշխատողների բնակեցման կառավարման պլանում (Հավելված 8.24) լրացուցիչ մանրամասները մշակելու միջոցով, աշխատանքային պայմանների մնացորդային ազդեցությունները համարվում են չափավոր, ինչպես ներկայացված է աղյուսակ 6.14.4-ում:

Աղյուսակ 6.14.4. Ազդեցության գնահատում, աշխատանքային պայմաններ						
Ենթաբաժին	Ուղղվածություն	Չափ	Ծավալ	Տևողություն	Ազդեցություն (նախքան)	Ազդեցություն (հետո)
Աշխատանքային պայմաններ	Բացասական	Չափավոր	Տեղական	Միջին ժամկետ	Չափավոր	Չափավոր

Աղյուսակ 6.14.5-ը և 6.14.6-ը ամփոփում են Ծրագրի ազդեցությունները աշխատանքի և աշխատանքային պայմանների վրա:

Աղյուսակ 6.14.5. Աշխատանքի և աշխատանքային պայմանների վրա ազդեցությունների ամփոփում						
Ենթաբաժին	Ուղղվածություն	Չափ	Ծավալ	Տևողություն	Ազդեցություն (նախքան)	Ազդեցություն (հետագա)
Ուղղակի զբաղվածություն	Խառը	Ցածր	Տարածաշրջանային	Կարճա-ժամկետ	Չնրին (դրական)	Չափավոր (դրական)
Ուղղակի զբաղվածություն	Խառը	Բարձր	Տարածաշրջանային	Միջնա-ժամկետ	Չափավոր (դրական)	Չնրին (դրական)
Ուղղակի զբաղվածություն	Խառը	Բարձր	Տարածաշրջանային	Երկարա-ժամկետ	Զգալի (բացասա-)	Չափավոր (բացասա-)

Աղյուսակ 6.14.5. Աշխատանքի և աշխատանքային պայմանների վրա ազդեցությունների ամփոփում						
Ենթաբաժին	Ուղղվածություն	Չափ	Ծավալ	Տեղություն	Ազդեցություն (նախքան)	Ազդեցություն (հետագա)
					կան)	կան)
Անուղղակի զբաղվածություն և գնումներ	Խառը	Չափավոր	Ազգային	Կարճա-ժամկետ	Չնրին (դրական)	Չնրին (դրական)
Անուղղակի զբաղվածություն և գնումներ	Խառը	Բարձր	Ազգային	Միջնա-ժամկետ	Չափավոր (դրական)	Զգալի (դրական)
Անուղղակի զբաղվածություն և գնումներ	Խառը	Ցածր	Ազգային	Երկարա-ժամկետ	Չնրին (դրական)	Չնրին (դրական)
Աշխատանքային պայմաններ	Բացասական	Չափավոր	Տեղական	Միջնա-ժամկետ	Չափավոր	Չափավոր

6.14.4 Մոնիտորինգ/ վերահսկում և աուդիտ

Ծրագրին առնչվող մեղմացման միջոցառումները, որոնք վերաբերվում են աշխատանքի և աշխատանքային պայմանների կառավարմանն, առավել մանրամասն անդրադառնալու են Աշխատողների բնակեցման կառավարման պլանում: Աղյուսակ 6.14.6-ում ներկայացված են մշտադիտարկման ցուցանիշները, որոնք նախատեսվում է կիրառել և լրամշակել մեղմացման միջոցառումների արդյունավետությունը գնահատելու նպատակով:

Աղյուսակ 6.14.6. Ազդեցության ամփոփում՝ աշխատանք և աշխատանքային պայմաններ			
Բաժին	Մեղմացման միջոցառումներ	Մոնիտորինգի/մշտադիտարկման ցուցանիշ	Կառավարման ծրագիր
6.14.1 Ուղղակի զբաղվածություն	Նման մեղմացման քայլերը ներառում են՝ • Առկա Կադրային քաղաքականության և ընթացակարգերի ձեռնարկի կիրառում; • աշխատողների համար Աշխատանքային հարաբերությունները հստակորեն կարգավորող փաստաթղթերի ապահովում բոլոր աշխատողների համար ; • Ցանկացած տեսակի մանկական կամ հարկադիր աշխատանքը արգելելու վերաբերյալ հստակ հայտարարությունների մշակում:	• Նորացված կադրային քաղաքականություն, որի մասին աշխատողը տեղեկացվում է աշխատանքին ծանոթանալու ընթացքում; • Նորացված աշխատանքային պայմանագրեր; • Կադրային քաղաքականության մեջ մանկական և հարկադրված աշխատանքի արգելման վերաբերյալ ներառված ձևակերպումներ; • Աշխատողներից ստացված բողոքների քանակություն; • Լուծում ստացած բողոքների քանակություն; • Աշխատողներից ստացված բողոքներ, որոնք փոխանցվել են դատարան երրորդ կողմի միջնորդության համար:	Շրջակա միջավայրի և սոցիալական կառավարման ծրագիր (Գլուխ 8)
6.14.1 Ուղղակի զբաղվածություն	Լիդիանը պարտավորվում է փաստաթղթագրել իր ջանքերը, որոնք ուղղված են մանկական ու հարկադիր աշխատանքի հետ կապված միջազգային ուղեցույցներին հետևելու անհրաժեշտությունը մատակարարներին պարզաբանելուն:	• Մատակարարների հետ պայմանագրերը պետք է ընդգրկեն երեխաների և հարկադիր աշխատանքի վերաբերյալ ձևակերպումներ	Շրջակա միջավայրի և սոցիալական կառավարման ծրագիր (Գլուխ 8)
6.14.1 Ուղղակի զբաղվածություն	Այն դեպքերում, երբ Լիդիանի կապալառու ընկերությունը չունի պաշտոնական բողոքարկման կարգը, Լիդիանը կտեղեկացնի, կապալառուի աշխատողներին իր ներքին	• Կապալառու ընկերությունների առկա բողոքարկման ընթացակարգը կամ տրամադրված բողոքարկման ընթացակարգը կիրառվում է այն աշխատողների	Շրջակա միջավայրի և սոցիալական կառավարման

Աղյուսակ 6.14.6. Ազդեցության ամփոփում՝ աշխատանք և աշխատանքային պայմաններ			
Բաժին	Մեղմացման միջոցառումներ	Մոնիտորինգի/մշտադիտարկման ցուցանիշ	Կառավարման ծրագիր
	քաղաքականության մասին և կառաջարկի կապալառու ընկերությունների աշխատողների բողոքները բարձրացնելու համար օգտագործել իր բողոքարկման մեխանիզմը: Իսկ եթե կապալառու ընկերությունները ունեն իրենց բողոքարկման մեխանիզմը, նրանք պարտավոր են ժամանակին Լիդիանին զեկուցեն իրենց ստացած բողոքների մասին և դրանց լուծման նպատակով ձեռնարկված գործողությունների մասին:	նկատմամբ, որոնք աշխատակիցներ (ծառայողներ) չեն; • Կապալառու ընկերություններից ստացված բողոքների որոշակի քանակություն; • Կապալառու ընկերություններից ստացված և լուծված բողոքների որոշ քանակություն; • Կապալառու ընկերություններից ստացված բողոքների որոշ քանակություն, որոնք փոխանցվել են դատարան երրորդ կողմի միջնորդության:	ծրագիր, Շահագրգիռ կողմերի ներգրավման ծրագիր (Գլուխ 8 և Հավելված 8.6)

Աղյուսակ 6.14.6. Ազդեցության ամփոփում՝ աշխատանք և աշխատանքային պայմաններ			
Բաժին	Մեղմացման միջոցառումներ	Մոնիտորինգի/մշտադիտարկման ցուցանիշ	Կառավարման ծրագիր
6.14.1 Ուղղակի զբաղվածություն	Լիդիանը մշակել և վերջնական տեսքի է բերելու Աշխատողների հավաքագրման քաղաքականությունը, որը հաստատում է ընկերության հավատարմությունը խտրականության բացառման և կատարողականի, մասնագիտական վարքագծի և էթիկայի ու անվտանգության հարցերի մոտեցումներով պայմանավորված աշխատողների ընտրության սկզբունքներին: Մնացած գործոնների հավասարության պայմաններում, ընկերության համար աշխատողներ ընտրելիս, հավաքագրման քաղաքականության համաձայն, նախապատվությունը տրվում է տեղացի բնակիչներին, մասնավորապես Վայոց Ձորի և Սյունիքի մարզերից: Եթե պաշտոնները չեն կարող պատշաճ կերպով համարվել այս տարածքներից, ապա աշխատողներ կփնտրեն նախ Հայաստանի այլ շրջաններում, հետո նոր երկրից դուրս աշխատողների հավաքագրման փորձեր կարվեն:	• Նորացված աշխատողների հավաքագրման քաղաքականություն, որի մասին աշխատողին տեղեկացվում է աշխատանքին ծանոթանալու ընթացքում; • Նորացված զբաղվածության վիճակագրություն, որը ներառում է՝ ○ Սեռ ○ Գրանցում (շրջան և քաղաք) ○ Տարիք	Շրջակա միջավայրի և սոցիալական կառավարման ծրագիր (Գլուխ 8)
6.14.1 Ուղղակի զբաղվածություն	Եթե հայտնաբերում են հավաքագրման ենթակա տեղական աշխատակիցների, որոնք ունեն Լիդիանի համար ընդունելի	• Նորացված և ներկայացված ուսուցողական ծրագրերի վիճակագրություն, ներառյալ ○ Սեռ	Շրջակա միջավայրի և սոցիալական

Աղյուսակ 6.14.6. Ազդեցության ամփոփում՝ աշխատանք և աշխատանքային պայմաններ			
Բաժին	Մեղմացման միջոցառումներ	Մոնիտորինգի/մշտադիտարկման ցուցանիշ	Կառավարման ծրագիր
	հմտություններ ու որակավորումներ, ապա պոտենցիալ թեկնածուին անձնակազմը կուղարկի կադրերի բաժին՝ աշխատանքի համար վարձելու կամ Ծրագրի վերապատրաստման ծրագրերում որպես պոտենցիալ թեկնածու գրանցելու նպատակով:	○ Գրանցում (շրջան և քաղաք) ○ Տարիք	կառավարման ծրագիր (Գլուխ 8)
6.14.1 Ուղղակի զբաղվածություն	Բարձր ակնկալիքները բավարարելու համար հիմնականում անհրաժեշտ է իրականացնել շահագրգիռ կողմերի ակտիվ ներգրավման ծրագիրը, որը կառավարվելու է Մոցիալական զարգացման / ծրագրերի ղեկավարի և Համայնքի հետ կապի համակարգողի (ՀԿՀ) կողմից: Այս հիմնական ղեկավարները աշխատելու են մարդկային ռեսուրսների/ կադրերի բաժնի, Վայոց Ձորի և Սյունիքի ղեկավարների և հարակից համայնքների բնակիչների հետ՝ ստեղծելու իրատեսական ռազմավարություն “տեղական” աշխատողներին ներգրավելու և պահպանելու համար: Այս փոխհատորդակցման գործընթացը ներառում է բացատրական աշխատանքներ բնակիչների հետ առկա աշխատանքների տեսակների վերաբերյալ և այն թե ինչու ավելի շատ հմտություններ պահանջող պաշտոնները պահանջում են կրթության եւ տեխնիկական պատրաստվածության ավելի բարձր	● Աշխատանքի ընդունման հայտարարությունների/ գովազդների որոշակի քանակություն; ● Տարածաշրջանում հայտարարված/ գովազդված աշխատատեղերի տոկոս: ● “Տեղի” բնակիչներին հատկացված աշխատատեղերի մասնաբաժին:	Շրջակա միջավայրի և սոցիալական կառավարման ծրագիր, Շահագրգիռ կողմերի ներգրավման ծրագիր (Գլուխ 8 և Հավելված 8.6)

Աղյուսակ 6.14.6. Ազդեցության ամփոփում՝ աշխատանք և աշխատանքային պայմաններ			
Բաժին	Մեղմացման միջոցառումներ	Մոնիտորինգի/մշտադիտարկման ցուցանիշ	Կառավարման ծրագիր
	մակարդակներ:		
6.14.1 Ուղղակի զբաղվածություն	2010թ. -ից սկսած Լիդիանը աջակցում է մոտակա բնակավայրերի ուսանողներին, որոնք սովորում են երկրաբանություն և հանքագործություն՝ վճարելով համալսարանում ուսման վարձը: Այս հնարավորությունը կընդլայնվի և հասանելի կլինի ազդակիր տարածքներում բնակվող այլ հետաքրքրված անձանց համար :	Նորացված և ներկայացված Համալսարանում ուսուցման ծրագրի վիճակագրություն, ներառյալ՝ Մեռ Գրանցում (շրջան և քաղաք) Տարիք	Շրջակա միջավայրի և սոցիալական կառավարման ծրագիր (Գլուխ 8)
6.14.1 Ուղղակի զբաղվածություն	Շինարարության փուլից դեպի շահագործման փուլ և շահագործումից դեպի հանքի փակում անցման պլանավորումը հաշվի է առնելու կրճատումների նկատառումները:	Նախապես կազմած կրճատումների ծրագրեր, որոնք ներառում են ծանուցման ողջամիտ ժամկետներ աշխատողի ներկայացուցիչների համար և արդյունավետ խորհրդատվական ծրագրեր:	Կապալառուների կառավարման ծրագիր (մշակման փուլում է) Կրճատումների պլան (Ենթակա է մշակման)
6.14.2 Անուղղակի զբաղվածություն և գնումներ	Լիդիանը մշակել է Մատակարարման շղթա և լոգիստիկա-Տեղական բիզնես նախաձեռնություն (ՄՇԼ-ՏԲՆ) ծրագիրը: Որպես մատակարարների ընտրության չափանիշների մի մաս, ՄՇԼ-ՏԲՆ սահմանում է տեղական, տարածաշրջանային և ազգային	Մշակված կառավարման ձևեր, նպատակներ, հաղորդակցության պլան, հաշվետվության չափանիշներ:	Շրջակա միջավայրի և սոցիալական կառավարման ծրագիր (Գլուխ 8)

Աղյուսակ 6.14.6. Ազդեցության ամփոփում՝ աշխատանք և աշխատանքային պայմաններ			
Բաժին	Մեղմացման միջոցառումներ	Մոնիտորինգի/մշտադիտարկման ցուցանիշ	Կառավարման ծրագիր
	ընկերությունների բնութագիր՝ հանքավայրին ամենամոտ ընկերությունների ընտրության նպատակով : Հիմնական քայլերը ներառելու են հատուկ թիմի ձևավորում, որը հետագայում մշակելու է ՏԲՆ կառավարման ռազմավարությունը, նպատակները, հաղորդակցության/ կապի պլանը, հաշվետվության չափանիշները և կատարողական հիմնական ցուցանիշները: Թիմը կգնահատի տեղական ընկերությունների հնարավորություններն ու հզորությունները և կորոշի այդ ընկերություններին համապատասխան հնարավորությունները:		
6.14.2 Անուղղակի զբաղվածություն և գնումներ	Այլ ղեկավարների հետ համատեղ աշխատելով կմշակվի «Ինչպես համագործակցել Լիդիանի հետ» ուղեցույցը: Դա պետք է իրականացվի տեղական իշխանությունների, ֆինանսական հաստատությունների, հասարակական կազմակերպությունների և ՁԼՄ-ների հետ համագործակցությամբ:	Պատրաստված և ներկայացված «Ինչպես համագործակցել Գեոթիմի հետ» ուղեցույց	Շրջակա միջավայրի և սոցիալական կառավարման ծրագիր (Գլուխ 8)

Աղյուսակ 6.14.6. Ազդեցության ամփոփում՝ աշխատանք և աշխատանքային պայմաններ			
Բաժին	Մեղմացման միջոցառումներ	Մոնիտորինգի/մշտադիտարկման ցուցանիշ	Կառավարման ծրագիր
6.14.2 Անուղղակի զբաղվածություն և գնումներ	Լիդիանը կստեղծի ու կվարի հավանական մատակարարների գրանցամատյան և կնախապատրաստի որակաորված մասնակիցների ցուցակ: Ցուցակը հնարավորություն կտա ընտրել տեղական այնպիսի ընկերություններն, որոնք լիովին չեն համապատասխանում Լիդիանի պահանջներին, բայց աջակցության դեպքում կարող են այդպիսինը դառնալու նախաձեռնություն ցուցաբերել:	Մատակարարների նորացվող գրանցամատյան Լրացուցիչ աջակցության կարիք ունեցող տեղական ընկերությունների քանակություն:	Շրջակա միջավայրի և սոցիալական կառավարման ծրագիր (Գլուխ 8)

Աղյուսակ 6.14.6. Ազդեցության ամփոփում՝ աշխատանք և աշխատանքային պայմաններ			
Բաժին	Մեղմացման միջոցառումներ	Մոնիտորինգի/մշտադիտարկման ցուցանիշ	Կառավարման ծրագիր
6.14.2 Անուղղակի զբաղվածություն և գնումներ	Տեղական տնտեսության մեջ կապալառու ընկերությունների և ենթակապալառուների ներդրումը առավելագույնին հասցնելու նպատակով, տեղական գնումների պահանջների համաձայն կապալառուի մեթոդների և տեղում աշխատուժի հավաքագրման գործընթացների վերաբերյալ պահանջվելու է տեղեկատվություն, ինչպես նաև տարեկան կտրվածքով տեղական զբաղվածության վերաբերյալ հաշվետվության ներկայացում: Հմտությունների ուսումնասիրության արդյունքները և Լիդիանի կողմից մշակված գրանցամատյանը կուղարկվեն կապալառուներին՝ այս գործընթացին աջակցելու նպատակով: Հյուրընկալող համայնքներից դուրս որևէ այլ տեղ ցանկացած այլ գնումների համար, պահանջվելու է հիմնավորում առ այն, թե ինչու գնումները չեն կարող իրականացվել տեղում:	Կապալառու ընկերության փաստաթղթեր, որտեղ ընդգրկված են տեղեկություններ մեթոդների և տեղում աշխատակիցների հավաքագրման գործընթացների մասին:	Շրջակա միջավայրի և սոցիալական կառավարման ծրագիր (Գլուխ 8)
6.14.3 Աշխատանքային	Որոշվել են կացարանների չափսերի չափանիշները, որոնք կիրառվելու են Ծրագրի	Ճամբարի և հյուրանոցների ստուգումներ Խոհանոցների ստուգումներ	Շրջակա միջավայրի և

Աղյուսակ 6.14.6. Ազդեցության ամփոփում՝ աշխատանք և աշխատանքային պայմաններ			
Բաժին	Մեղմացման միջոցառումներ	Մոնիտորինգի/մշտադիտարկման ցուցանիշ	Կառավարման ծրագիր
պայմաններ	ողջ ընթացքում: Յուրաքանչյուր սենյակում բնակվելու է 4 հոգի և ամեն մի մահճակալում միայն մեկ մարդ է քնելու: Տղամարդիկ և կանայք առանձին սենյակներ և սանիտարական հարմարություններ են ունենալու: Ճամբարի և հյուրանոցների բնակիչների համար սնունդը տրամադրվելու է: Ընկերությունը կգրադվի հյուանոցներում սննդի ծառայությունների հարցերով, ապահովելու համար, որ մատակարարվող սննդամթերքը համապատասխանի աշխատուժի պահանջներին և, որ սննդի կազմակերպումը և որակը ճամբարում և մնացած հյուրանոցներում հիմնականում հավասար լինի: Ջերմուկում ժամանցի և հանգստի հնարավորությունների բացակայության դեպքում (օրինակ՝ մարզասրահ), հյուրանոցներում բնակվող աշխատողներին թույլ կտրվի օգտվել ճամբարի հարմարություններից: Հնարավորության սահմաններում, բոլոր բնակեցման տարբերակներում միատեսակ/ հավասար պայմաններ են կիրառվելու: Այն	• Աշխատողների բողոքարկման զեկույցներ	սոցիալական կառավարման ծրագիր (Գլուխ 8) և Աշխատողների բնակեցման կառավարման պլան (Հավելված 8.24)

Աղյուսակ 6.14.6. Ազդեցության ամփոփում՝ աշխատանք և աշխատանքային պայմաններ			
Բաժին	Մեղմացման միջոցառումներ	Սոնիտորինգի/մշտադիտարկման ցուցանիշ	Կառավարման ծրագիր
	դեպքերում, երբ պայմաններում տարբերություններ լինեն Ծրագիրը կփորձի նմանատիպ պաշտոններ գրավող աշխատողներին համարժեք ձևով/պայմաններում տեղավորվել: Աշխատողների բողոքարկման մեխանիզմն առանցքային մեղմացման մեխանիզմ է լինելու, հասկանալու համար, թե արդյոք աշխատողների պայմանները համարվում են անհավասար, կամ անընդունելի աշխատողների կողմից:		
6.14.3 Աշխատանքային պայմաններ	Ճամբարը լինելու է “չոր” և փակ:	• Համապատասխանության ստուգում • Պատահական ընտրություն	(Առողջության) և անվտանգության կառավարման համակարգ (Հավելված 8.16)

6.14.5 Եզրակացություններ

Ազդեցության գնահատումը իրականացվել է աշխատանքի և աշխատանքային պայմանների վրա շինարարության, շահագործման և հանքի փակման ազդեցությունները գնահատելու համար: Արդյունքներն ամփոփված են ստորև.

- Ազդեցությունները բաժանվում են երեք հիմնական կատեգորիաների միջև. ուղղակի զբաղվածություն, անուղղակի զբաղվածություն և աշխատանքային պայմաններ;
- Ծրագրի բոլոր երեք փուլերում՝ շինարարություն, շահագործում, փակում, ազդեցությունները ուղղակի և անուղղակի զբաղվածության վրա տարբեր են: Ուղղակի զբաղվածությունը կկրի չափավոր դրական ազդեցություն շինարարության ընթացքում, զգալի դրական՝ շահագործման ընթացքում և չափավոր բացասական՝ հանքի փակման հետ կապված կրճատումների ընթացքում: Անուղղակի զբաղվածությունը կունենա չնչին դրական ազդեցություն շինարարության ընթացքում, զգալի դրական ազդեցություն շահագործման ընթացքում և չնչին դրական՝ փակման ընթացքում: Աշխատանքային պայմանների վրա ազդեցությունները լինելու են միջնաժամկետ և չափավոր բացասական:
- Մեղմացնող միջոցառումների իրականացումը, տեղական զբաղվածությունը ավելացնելու և ուսուցողական ծրագրեր իրականացնելու միջոցով, կզարգացնի տեղական հնարավորությունները և կերաշխավորի, որ ուղղակի և անուղղակի զբաղվածության ու գնումների վրա ազդեցությունը լինի չափավոր դրական, այլ ոչ թե ցածր դրական: